

References

1. Senchenko M. & Senchenko O. (2021). Vid eri Gutenberga do eri Cukerberga... Perevagi i nedoliki sprijnyattya drukovanogo ta elektronnoho tekstu. Kyiv: Lira-K.
2. Adler M. (2011). Kak chitat velikie knigi. Rukovodstvo po chteniyu velikih prizvedenij. Moskva: Mann; Ivanov i Ferber.
3. Blokchejn. (n. d.). Vikipediya. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Blokchejn>.
4. Nevzayemozaminnij token. (n. d.). Vikipediya. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Nevzayemozaminnij_token.

Надійшла до редакції 14 лютого 2024 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 023.5:005.963]:[027.54

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.2(331).10-15

Юлія Новальська,

головна бібліотекарка науково-дослідного відділу

Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого,

e-mail: jula1977@bigmir.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-00015257-1559>

Методична робота бібліотек України в умовах воєнного стану

Статтю присвячено аналізу особливостей методичної діяльності бібліотек України в умовах воєнного стану.

Обґрунтовано, що методична робота має науково-прикладний характер, зорієнтована на всі напрями діяльності бібліотеки, сприяє оптимальному впровадженню в бібліотечну практику сучасних сервісів і продуктів, що є результатом збагачення інформаційно-бібліотечного середовища актуальними електронними інформаційними ресурсами.

Актуалізовано значення методичних матеріалів із питань бібліотечної та суміжної галузей як визначальної форми методичного впливу на трансформацію книгозбірень у соціально значущі інформаційні центри та сучасні культурно-освітні хаби.

Запропоновано три моделі методичної діяльності українських бібліотек, спрямованих на підтримку українців у боротьбі з російським агресором: комунікаційно-наукова для відомчих бібліотек; інформаційно-освітня для бібліотек закладів освіти; інформаційно-соціальна для публічних бібліотек.

Зроблено висновок, що системна методична діяльність є базисом ефективної роботи будь-якої бібліотеки, адже її розвиток безпосередньо впливає на імідж професії бібліотекаря та репутацію установи.

Підсумовано, що методична діяльність українських книгозбірень в умовах воєнного стану охоплює сукупність заходів, спрямованих на оптимальну організацію бібліотечної практики відповідно до вимог часу задля оперативного забезпечення інформаційних, культурних, освітніх, дозвільних та інших потреб усіх категорій читачів; ефективне управління бібліотечними процесами (оптимізація діяльності загалом, що охоплює бібліотечну статистику); якісне впровадження інновацій у щоденну роботу, зокрема нових форм і методів; поліпшення іміджу установи через повсякчасну комунікацію з користувачами (використання інформаційно-комунікаційних технологій, соціальних мереж, блогів тощо); удосконалення професійної майстерності бібліотекаря.

Ключові слова: методична діяльність; бібліотеки України; публічні бібліотеки; воєнний стан; цифровізація

Постановка проблеми. В умовах російсько-української війни бібліотеки України адаптували роботу до викликів зовнішнього середовища. У цьому контексті саме реалізація планомірної методичної діяльності є базисом ефективної роботи будь-якої бібліотеки, адже її розвиток безпосередньо впливає на імідж професії бібліотекаря, "покращення обслуговування читачів, створення інноваційних бібліотечних продуктів та ін." [1, с. 40].

Саме налагоджена системна методична робота, зорієнтована на всі напрями діяльності бібліотеки, сприяє оптимальному впровадженню у

практику сучасних сервісів і продуктів, що є результатом збагачення інформаційно-бібліотечного середовища актуальними електронними інформаційними ресурсами. Доцільно зауважити, що у структурі кожної бібліотеки, яка є методичним та координаційним центром для відомчих книгозбірень чи бібліотечної мережі області (для прикладу, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) — для бібліотечно-інформаційних підрозділів наукових установ Національної академії наук (НАН) України; Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського — для освітянських біб-

ліотек Міністерства освіти і науки України; обласні універсальні наукові бібліотеки (ОУНБ) — для бібліотек області), функціонують науково-методичні відділи чи методичні служби.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить, що в незалежній Україні значну увагу теоретиків і практиків інформаційно-бібліотечної сфери приділено висвітленню успішних практик методичної діяльності. Результати дослідження суті й змісту здійснення науково-методичної діяльності наукових бібліотек різних систем і відомств подано в публікаціях вітчизняних фахівців, як-от: О. Клименко, Т. Кулаковська, О. Лебедюк, І. Лобановська, Н. Мацібора, В. Мудроха, С. Науменко, О. Полякова, А. Свобода, Н. Смаглова, О. Сокур, Г. Солоїденко, І. Хемчян та інші.

Особливості методичної роботи публічних бібліотек у сучасних умовах висвітлено в публікаціях Я. Бондарчук, Т. Вилежаніної, Н. Гуцул, Д. Дейч, В. Загуменної, О. Капралюк [7], Т. Кирилової, О. Кузьменко, О. Куніч, І. Луньової, О. Мацей, Н. Розколупи, Т. Сафонова, Т. Сорочан, І. Цюріної, І. Шевченко та інших.

У контексті обраної теми важливими є дослідження І. Гаврилюк [2] (грунтовно розкрито модернізацію методичної діяльності, яку здійснює Центральна міська бібліотека Тернопільської ЦБС, апробовані сучасні форми та впроваджені інноваційні методи); І. Лісової [9] (розглянуто сучасні тенденції методичного супроводу діяльності українських бібліотек із промоції читання); О. Тарлінської [18] (докладно висвітлено досвід Запорізької ОУНБ щодо здійснення науково-методичного супроводу бібліотечних закладів в умовах децентралізації); К. Тишкевич [19] (розглянуто інформаційно-координувальну модель діяльності Державної бібліотеки України для юнацтва); Н. Харчук [20] (проаналізовано функціонування методичної служби Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки).

Водночас у контексті обраної теми бракує статей, що узагальнюють методичну діяльність вітчизняних бібліотечних установ в умовах війни.

Мета статті — розглянути особливості методичної діяльності українських бібліотек в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методичну діяльність вітчизняних книгозбірень в умовах воєнного стану трактуємо як сукупність заходів, спрямованих на оптимальну організацію продуктивної бібліотечної практики відповідно до вимог часу задля оперативного забезпечення інформаційних, культурних, освітніх, дозвільних тощо потреб усіх категорій читачів; ефективне

управління бібліотечними процесами (оптимізація діяльності загалом, що охоплює бібліотечну статистику); якісне впровадження інновацій у щоденну роботу, зокрема нових форм і методів; піднесення іміджу установи через повсякчасну комунікацію з читачами (використання інформаційно-комунікаційних технологій, сайтів, соціальних мереж, блогів, подкастів тощо); удосконалення професійної майстерності бібліотекаря, "його мотивування до постійного особистісного самовдосконалення" [16, с. 101].

Найважливішою ланкою та запорукою успішної роботи книгозбірень є саме налагоджена система навчання бібліотечних працівників, яка передбачає підвищення рівня цифрової культури, збагачення професійних компетентностей, розвиток творчої активності та креативності, налагодження взаємодії на базі електронної комунікації між бібліотекарями, користувачами й зацікавленими установами (органами державної влади, освітніми закладами тощо). Наприклад, впровадження дистанційного формату проведення навчальних заходів Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського в умовах війни дало змогу взяти в них участь фахівцям різних "систем і відомств, що свідчить про зацікавленість бібліотечної спільноти темами, які НБУВ пропонує для підвищення кваліфікації бібліотечних кадрів" [8, с. 41].

Важливою формою методичного впливу на трансформацію книгозбірень у соціально значущі інформаційні центри, сучасні культурно-освітні хаби є підготовка та поширення методичних матеріалів з актуальних питань бібліотечної й суміжної галузей, котрі можуть бути корисними (для прикладу, з питань децентралізації, юридичної допомоги внутрішньо переміщеним особам (ВПО)). Такі збірники, здебільшого в електронному форматі, містять рекомендації, пропозиції та вказівки щодо використання найефективніших форм і методів роботи для сприяння розв'язанню конкретних завдань, які стоять перед бібліотечними працівниками. Зауважимо, що від початку повномасштабного вторгнення російських військ на територію нашої держави тематику збірників методичних рекомендацій зорієнтовано на матеріали щодо організації роботи бібліотек в умовах воєнного стану, яка здебільшого відбувається в дистанційному та онлайн-режимах (через використання сайтів, сторінок у соціальних мережах, блогів тощо), що засвідчує зміни соціокомунікаційного ландшафту та утвердження книгозбірень як конкурентоспроможних установ в інформаційній структурі українського суспільства.

Наприклад у методичних порадах Харківської ОУНБ [13] висвітлено такі питання: бібліотека — інформаційний центр громади та осередок психологічної реабілітації; інформаційна допомога та інформація для внутрішньо переміщених осіб (ВПО); форми популяризації читання; організація та вивчення української мови; збирання даних щодо воєнних злочинів окупантів, виставкова діяльність і робота з дітьми.

Випуск 9 методичного порадики Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка (нині — імені Софії та Олександра Русових) [4] містить матеріали щодо особливостей діяльності вітчизняних бібліотек в умовах воєнного стану: виокремлено пріоритетні напрями роботи в інформаційному, культурному та волонтерському напрямах; висвітлено досвід відновлення роботи бібліотечних установ, котрі зазнали обстрілів та перебували в окупації, працювали як волонтерські хаби з приймання переселенців тощо.

У частині 1 збірника Житомирської ОУНБ ім. О. Ольжича [5] окреслено основні напрями діяльності бібліотек Житомирщини (яка також була частково окупована) відповідно до потреб воєнного часу: захист інформаційного простору, що передбачає боротьбу з фейками та дезінформацією; волонтерство (плетіння маскувальних сіток, збирання коштів, продуктів, медикаментів для створених загонів територіальної оборони та Збройних сил України); популяризація українських авторів і читання зарубіжної літератури українською мовою; допомога й підтримка ВПО.

У збірнику Рівненської ОУНБ "Мапа бібліотечного досвіду 2022" уміщено 19 оглядів інноваційних бібліотечних практик, реалізованих у 2021—2022 рр. бібліотеками територіальних громад Рівненської області [10]. Це, зокрема, промоція книги та читання; особливості бібліотечного обслуговування дітей, молоді та дорослих, у тому числі ВПО; популяризація історичної й культурної спадщини краю, висвітлення особливостей реалізації міжнародних і локальних літературних, освітніх, мистецьких проєктів для всіх категорій користувачів у межах "Конкурсу бібліотечних ініціатив".

Варто наголосити, що в умовах війни дедалі більше громадян звернулися до книги як засобу психологічного розвантаження. У цьому аспекті виокремимо два видання методичних рекомендацій співробітниць Рівненської ОУНБ К. Гоч і С. Ступницької [3; 17]. Збірники містять методичні матеріали щодо різних форм популяризації книги в територіальних громадах із викорис-

танням офлайн та онлайн-заходів, промоції творів класичної та сучасної української літератури за допомогою діяльності кіноклубу в бібліотеці.

Актуальним завданням для обласних універсальних бібліотек залишається підготовка методичних матеріалів краєзнавчого характеру, в яких подано хронологічний перелік основних знаменних і пам'ятних дат певного краю. "Календар знаменних і пам'ятних дат..." допоможе у плануванні та організації заходів із краєзнавчої роботи бібліотекарям, музейникам, освітянам, краєзнавцям, усім, хто цікавиться історією рідного регіону. Для прикладу, 2022 р. фахівці Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олени Пчілки у співпраці з колегами з Волинського краєзнавчого музею підготували "Календар знаменних і пам'ятних дат Волині. 2023 рік" [6]. Розгалужений пошуковий апарат видання охоплює покажчик імен видатних діячів; географічний покажчик населених пунктів; списки авторів, які брали участь у підготовці історичних і біографічних довідок, та укладачів.

Випуск 28 інформаційно-аналітичного огляду "Робота бібліотек наукових установ Національної академії наук України у 2022 році", окрім статичних таблиць, аналітичних матеріалів і консультацій науковців Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, містить нові законодавчі акти (закони України "Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму...", "Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення обмежень на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора..." тощо), нормативно-правові та інструктивно-методичні документи (Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення "Стратегії розвитку читання на період до 2032 року "Читання як життєва стратегія" та затвердження операційного плану її реалізації на 2023—2025 роки", Постанова Президії НАН України "Національна культурно-мистецька спадщина: проблеми збереження та академічної наукової презентації" тощо), подано консультації фахівців НБУВ і Науково-видавничої ради НАН України [14].

Методисти є не лише постійними авторами публікацій у фаховій періодиці, а й готують друковані та електронні видання. Зокрема, фахівці Одеської ОУНБ ім. М. С. Грушевського у серії "Світ бібліотек сьогодні" вже підготували 18 випусків інформаційних списків "Методичне забезпечення бібліотечної діяльності" [11].

Враховуючи, що "роль бібліотек під час війни зростає і це доводить їх практична діяльність"

[15, с. 14], та базуючись на викладеному, виокремимо моделі методичної діяльності українських бібліотек, котра має науково-прикладний характер для підтримки українців у боротьбі з російським агресором:

— *комунікаційно-наукова* для відомчих бібліотек (для мережі бібліотек наукових установ Національної академії наук України передбачає підвищення кваліфікації бібліотекарів задля забезпечення інформаційного супроводу наукових досліджень і пропаганди надбань української науки у глобальному інформаційному просторі [16]);

— *інформаційно-освітня* для бібліотек закладів освіти (забезпечення освітнього процесу та популяризація її досягнень закладу в електронному середовищі);

— *інформаційно-соціальна* для публічних бібліотек, що зорієнтовані на просвітницько-гуманістичну та освітньо-творчу роботу (збирання інформації про злочини окупантів, інформаційний спротив фейкам, волонтерство, психологічна, юридична та інша допомога членам громади й ВПО). Нині методичний супровід зосереджено на таких напрямках діяльності публічних бібліотек в умовах воєнного стану: захист національного інформаційного простору; формування Національної цифрової бібліотеки України, у тому числі акумуляція інформації про злочини цієї

війни; інформаційна та просвітницька робота на сайтах, блогах і сторінках у соціальних мережах; організація адресних бібліотечних послуг; розширення чинних і започаткування нових волонтерських проєктів; благодійна діяльність для допомоги внутрішньо переселеним особам; збирання коштів для Збройних сил України тощо [12, с. 77—78].

Висновки. Системна методична діяльність є базисом ефективної роботи будь-якої бібліотеки, адже її розвиток безпосередньо впливає і на імідж професії бібліотекаря, і на власне репутацію установи. Методична діяльність українських книгозбірень в умовах воєнного стану охоплює сукупність заходів, спрямованих на оптимальну організацію бібліотечної практики відповідно до вимог часу задля оперативного забезпечення інформаційних, культурних, освітніх, дозвільних та інших потреб усіх категорій читачів; ефективне управління бібліотечними процесами (оптимізація діяльності загалом, що охоплює бібліотечну статистику); якісне впровадження інновацій у щоденну роботу, зокрема нових форм і методів; поліпшення іміджу установи через повсякчасну комунікацію з читачами (використання інформаційно-комунікаційних технологій, соціальних мереж, блогів тощо); удосконалення професійної майстерності бібліотекарів.

Список бібліографічних посилань

1. Бондарчук Я. Нотатки з блокнота методиста (з досвіду роботи науково-методичного відділу Наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова). *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2021. № 3. С. 38—40.
2. Гаврилюк І. Методична діяльність публічних бібліотек: вдосконалення та модернізація. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2020. № 1. С. 33—35.
3. Гоч К. Г. Промоція творів класичної та сучасної української літератури за допомогою діяльності кіноклубу в бібліотеці : метод. матеріали / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка. Рівне : [б. в.], 2022. 24 с.
4. Діяльність бібліотек в умовах війни : методичний poradnik бібліотекаря. Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка ; уклад. О. Шурубенко ; відп. за вип. В. Примака. Чернігів, 2022. Вип. 9. 64 с.
5. Діяльність бібліотек Житомирщини під час війни: адаптація до нових реалій та визначення пріоритетів / Житомирська обласна наукова бібліотека ім. О. Ольжича, наук.-метод. відділ. Житомир, 2022. Ч. 1. 21 с.
6. Календар знаменних і пам'ятних дат Волині на 2023 рік / Волин. обл. рада, Упр. культури, з питань релігій та національностей Волин. ОДА, Волин. красн. музей, Волин. ДОУНБ ім. Олени Пчілки; ред.-упоряд.: Є. І. Ковальчук, А. А. Понагайба ; відп. за вип.: О. Г. Ваятко, Н. В. Граніч. Луцьк : Терен, 2022. 276 с.
7. Капралюк О. Організація науково-методичної діяльності Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2020. № 3. С. 21—25.
8. Клименко О., Сокур О. Підвищення кваліфікації бібліотекарів як пріоритетний напрям науково-методичної роботи НБУВ в умовах суспільних викликів. *Вісник Книжкової палати*. 2023. № 9. С. 37—43.
9. Лісова І. В. Методичний супровід промоції читання публічних бібліотек України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 4. С. 60—67.
10. Мапа бібліотечного досвіду 2022 : огляд інновац. бібл. досвідів та впровадж. бібл. послуг / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка ; Рівнен. обл. відділення Укр. бібл. асоц. ; уклад.: Н. П. Волян, С. П. Ступницька ; ред.: З. М. Тирик ; відп. за вип.: О. Л. Промська. Рівне : [б. в.], 2022. 57 с. : фот.
11. Методичне забезпечення бібліотечної діяльності : інформ. список / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського, Наук.-метод. від. ; [підгот. Н. П. Маловік, Г. П. Діденко ; комп'ют. набір Н. П. Маловік, Г. П. Діденко; верстка та редактування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. Одеса, 2022. 26 с. (Світ бібліотек сьогодні; вип. 18(20)).

12. Новальська Ю. В. Публічні бібліотеки України в умовах воєнного стану. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* : матеріали Міжнар. наук. конф. (4—6 жовт. 2022 р.) / НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, відп. ред. О. М. Василенко. Київ, 2022. С. 77—79.
13. Робота бібліотек в умовах воєнного стану : методичні поради / Департамент культури і туризму Харків. обл. військ. адмін., Харків. обл. універс. наук. б-ка ; ред.-уклад. Н. М. Грачова. Харків : ХОУНБ, 2022. 15 с.
14. Робота бібліотек наукових установ Національної академії наук України у 2022 році : інформ.-аналіт. огляд / НАН України, Інформ.-бібл. рада НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського / автори-укладачі : О. Л. Сокур, Г. І. Солоїденко, Т. Л. Кулаковська; відп. ред. О. М. Василенко, Г. І. Солоїденко. Київ, 2023. Вип. 28. 229 с.
15. Сердюк С., Герасимова С. Бібліотеки України під час війни: адаптація до нових реалій та визначення пріоритетів. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2022. № 3 (29). С. 9—14.
16. Сокур О. Науково-методична робота бібліотечно-інформаційного комплексу в умовах цифровізації. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Від управління ресурсами — до управління знаннями* : матеріали Міжнар. наук. конф. (5—7 жовт. 2021 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук — членів МААН; відп. за вип. М. В. Іванова. Київ, 2021. С. 100—102.
17. Ступницька С. П. Як організувати Велике читання у територіальній громаді : метод. рекомендації / Рівнен. обл. універс. наук. б-ка. Рівне : [б. в.], 2022. 19 с.
18. Тарлінська О. Науково-методичний супровід бібліотек новостворених об'єднаних територіальних громад: досвід Запоріжжя. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2020. № 2. С. 26—29.
19. Тишкевич К. Інформаційно-координуюча модель діяльності Державної бібліотеки України для юнацтва. *Бібліотечна планета*. 2023. № 1. С. 13—14.
20. Харчук Н. Функціонування методичної служби головної книгозбірні Волині в умовах війни. *Бібліотечна планета*. 2023. № 4. С. 26—28.

Yulia Novalska,

*Chief Librarian of the Research Department,
Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine*

Methodical work of libraries of Ukraine in the conditions of martial law

The article is devoted to the analysis of the leading directions of methodical activity of Ukrainian libraries in the conditions of martial law.

It is substantiated that methodical work has a scientific-applied nature, is oriented to all areas of library activity, contributes to the optimal introduction of modern services and products into library practice, which results in the enrichment of the information-library environment with relevant electronic information resources.

Methodological materials on topical issues of library and related fields are being updated as a determining form of methodical influence on the transformation of book collections into socially significant institutions and modern cultural and educational hubs.

Three models of methodological activity of Ukrainian libraries in supporting Ukrainians in the fight against the Russian aggressor are proposed: communication-scientific for departmental libraries, informational-educational for libraries of educational institutions, informational-social for public libraries.

It was concluded that systematic methodical activity is the basis of effective work of any library, because its development directly affects both the image of the librarian's profession and the reputation of the library institution. The methodical activity of Ukrainian book collections in the conditions of martial law includes a set of measures aimed at optimal organization of library practice in accordance with the requirements of the time for the prompt satisfaction of informational, cultural, educational, leisure, etc. needs of all categories of readers; effective management of library processes (optimization of activities in general, including library statistics); qualitative implementation of innovations in daily work, in particular new forms and methods; improving the institution's image through constant communication with users (use of information and communication technologies, social networks, blogs, etc.); improvement of librarian's professional skills.

Keywords: *e-methodological activity; libraries of Ukraine; public libraries; martial law; digitization*

References

1. Bondarchuk Ya. (2021). Notatki z bloknota metodista (z dosvidu roboti naukovo-metodichnogo viddilu Naukovoyi biblioteki Vinnickogo nacionalnogo medichnogo universitetu im. M. I. Pirogova). *Biblioteknij forum: istoriya, teoriya i praktika*, 3, pp. 38—40.
2. Gavrilyuk I. (2020). Metodichna diyalnist publichnikh bibliotek: vdoskonalennya ta modernizaciya. *Biblioteknij forum: istoriya, teoriya i praktika*, 1, pp. 33—35.
3. Goch K. G. (2022). *Promociya tvoriv klasichnoyi ta suchasnoyi ukrayinskoyi literaturi za dopomogoyu diyalnosti kinoklubu v biblioteci* : metod. material. Rivne: [b. v.].

4. Shurubenko O. [uklad.]. (2022). *Diyalnist bibliotek v umovah vijni : metodichnij poradnik bibliotekarya*. Chernigivska OUNB im. V. G. Korolenka. Vip. 9. Chernigiv.
5. *Diyalnist bibliotek Zhitomirshini pid chas vijni: adaptaciya do novih realij ta viznachennya prioritetiv*. (2022). Ch. 1. Zhitomir.
6. Kovalchuk Ye. I., Ponagajba A. A. [red.-uporyad.]. (2022). *Kalendar znamennih i pam'yatnih dat Volini na 2023 rik*. Luck: Teren.
7. Kapralyuk O. (2020). Organizaciya naukovu-metodichnoyi diyalnosti Nacionalnoyi naukovoyi silskogospodarskoyi biblioteki. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 3, pp. 21—25.
8. Klimenko O. & Sokur O. (2023). Pidvishennya kvalifikaciyi bibliotekariv yak prioritetnij napryam naukovu-metodichnoyi roboti NBUV v umovah suspilnih viklikiv. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 9, pp. 37—43.
9. Lisova I. V. (2021). Metodichnij suprovid promociyi chitannya publichnih bibliotek Ukraini. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informologiya*, 4, pp. 60—67.
10. Volyan N. P. & Stupnicka S. P. [uklad.]. (2022). *Mapa bibliotechnogo dosvidu 2022 : oglyad innovac. bibl. dosvidiv ta vprovadz. bibl. poslug*. Rivne: [b. v.].
11. Malovik N. P. & Didenko G. P. [pidgot.]. (2022). *Metodichne zabezpechennya bibliotechnoyi diyalnosti : inform. spisok*. Odesa.
12. Novalska Yu. V. (2022). Publichni biblioteki Ukraini v umovah voyennogo stanu. *Biblioteka. Nauka. Komunikaciya. Innovacijni transformaciyi resursiv i poslug : materialy Mizhnar. nauk. konf. (4—6 zhovt. 2022 r.)*. Kyiv, pp. 77—79.
13. Grachova N. M. [red.-uklad.]. *Robota bibliotek v umovah voyennogo stanu : metodichni poradi*. Harkiv: HOUNB.
14. Sokur O. L., Soloidenko G. I., & Kulakovska T. L. [avtoru-ukladachi]. (2023). *Robota bibliotek naukovih ustanov Nacionalnoyi akademiyi nauk Ukraini u 2022 roci : inform.-analit. oglyad*. Kyiv. Vip. 28.
15. Serdyuk S., & Gerasimova S. (2022). Biblioteki Ukraini pid chas vijni: adaptaciya do novih realij ta viznachennya prioritetiv. *Bibliotechnij forum: istoriya, teoriya i praktika*, 3 (29), pp. 9—14.
16. Sokur O. (2021). Naukovu-metodichna robota bibliotechno-informacijnogo kompleksu v umovah cifrovizaciyi. *Biblioteka. Nauka. Komunikaciya. Vid upravlinnya resursami — do upravlinnya znannyami : materialy Mizhnar. nauk. konf. (5—7 zhovt. 2021 r.)*. Kyiv, pp. 100—102.
17. Stupnicka S. P. (2022). *Yak organizuvati Velike chitannya u teritorialnij gromadi : metod. rekomendaciyi*. Rivne: [b. v.].
18. Tarlinska O. (2020). Naukovu-metodichnij suprovid bibliotek novostvorenih ob'yednanih teritorialnih gromad: dosvid Zaporizhzhya. *Bibliotechnij forum: istoriya, teoriya i praktika*, 2, pp. 26—29.
19. Tishkevich K. (2023). Informacijno-koordinuyucha model diyalnosti Derzhavnoyi biblioteki Ukraini dlya yunactva. *Bibliotechna planeta*, 1, pp. 13—14.
20. Harchuk N. (2023). Funkcionuvannya metodichnoyi sluzhbi golovnoyi knigozbirni Volini v umovah vijni. *Bibliotechna planeta*, 4, pp. 26—28.

Надійшла до редакції 19 лютого 2024 року

УДК 025.7/.9:[005.922.52:004.932]](477)(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2024.2(331).15-24

Галина Колоскова,

докторка філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи,
доцентка кафедри медіакомунікацій і комунікаційних технологій
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,
e-mail: romantik_@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5311-7518>

Алла Михайлова,

кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри медіакомунікацій та комунікаційних технологій
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара,
e-mail: mykhailova_a@fszmk.dnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2210-2158>

Цифрові комунікації сучасної бібліотеки: ключові аспекти

Статтю присвячено актуальній проблемі визначення ключових аспектів цифрових комунікацій сучасної бібліотеки за умов створення нею власних електронних інформаційних ресурсів, продуктів і послуг для оперативного та якісного забезпечення інформаційних потреб користувачів у контексті цифровізації міста та регіону.

Визначено, що дослідження ключових аспектів цифрових комунікацій сучасної бібліотеки є актуальним, оскільки головне завдання бібліотечних установ у традиційному й мережевому просторах передусім